

ENOTNOST

DELAVSKO-KMEČKI LIST

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrletno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče. Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold, Ljubljana, Moste. Odgovorni urednik Jakob Pančur, čevljar, Ljubljana, Križevniška ul. 12. Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

Delavci in kmetje vseh dežel, združite se!

Čas delavko-kmečkega bloka prihaja. Razočarane kmečke mase morajo nafti svojega zaveznika v delavstvu in v razrednem boju. Edino pot delavsko-kmečkega republikanskega bloka vodi k rešitvi.

Vodstvo SSJ je odklonilo naše predloge! Za skupen nastop delavcev in kmetov — preko monarhističnih voditeljev SSJ!

V ponedeljek, dne 11. julija nam je odgovorilo pokrajinsko vodstvo SSJ v Mariboru na naš poziv za skupen nastop v prejšnji številki »Enotnosti« sledeče:

»Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo se o platformi »Delavsko-kmečkega republikanskega bloka« ne more spuščati v nobena razmotrivanja, ker pri vprašanju skupnega nastopa z razrednimi marksističnimi skupinami naša stranka ne misli niti najmanj na to, da bi spreminjala svoj program, česar tudi od vas ne zahteva.«

Na kratko povedano se to pravi: o vaši platformi nočemo niti razgovarjati!

Delavci in kmetje Slovenije! Vodstvo SSJ hoče razbiti ustvarjajočo se skupnost. Mi delalisti pa vas pozivamo, da se ne daste odvrti od svoje poti in da kljub vodstvu SSJ in preko monarhističnih voditeljev naprednega bloka ustvarite enoten nastop na podlagi bojnih zahtev Delavsko-kmečkega republikanskega bloka.

Vodstvo SSJ pa hoče tudi vztrajati na svoji dosednji nesocialistični poti. V svojem odgovoru pravijo mariborski »voditelji«, da ne morejo izpreminjati svojega programa. Potemtakem smatrajo oni, da so naši predlogi proti socialističnemu programu.

To priznanje vzemamo na znanje. Socialistični delavci, ali se spominjate, da smo mi od vsega začetka trdili, da so voditelji SSJ izdali in prodali Marksov program in da imajo ta program samo še na papirju in jeziku? In sodrugi, danes prihajajo isti »voditelji« in se javno odrekajo še tega papirnatega programa. Kako to?

Sodrugi! Ali smo v naši platformi zahtevali, da se SSJ izreče za revolucijo, za diktaturo proletariata, za sovjetsko itd? Ne, tega nismo zahtevali! Stavili smo takšne predloge, ki so sprejemljivi za zavedne delavce in kmete.

Prva naša zahteva je: boj proti vojni nevarnosti in vojaški diktaturi.

Voditelji socialpatriotizma nam na to odgovarjajo: Ne moremo razpravljati o tem, ne moremo izpreminjati programa, tega ni v programu.

To je vsaj odkritosrčna beseda in priznanje, da so socialisti iznova pripravljeni izdati proletariatu, kakor leta 1914.

Drugi naš predlog je bil: proti monarhizmu, za republiko delavcev in kmetov.

Voditelji socialpatriotizma nam na to odgovarjajo: Ne moremo razpravljati, ne moremo izpreminjati programa, tega ni v programu.

Enak odgovor je tudi na naše predloge: za samoodločbo narodov, proti centralizmu, proti naprednemu bloku, za strokovno zedinjenje. Enak odgovor smo prejeli tudi na naš predlog, da se ustavi gonjo proti sovjetski Rusiji.

Voditelji SSJ se torej poživljajo na interese delavcev in kmetov, poživljajo se na la-

šten program, ki so ga dozdej priznavali samo na papirju in nadaljujejo svoje razbijanje, svoje klečeplazenje pred monarhizmom in svoj kšeft z naprednim blokom.

Delavci socialisti ne morejo in ne smejo slediti voditeljem po tej poti.

Še en naš poiskus vstvariti enoten nastop.

Ko je pokrajinsko vodstvo SSJ v Mariboru odklonilo skupen nastop, smo se takoj pisмено obrnili na oblastni tajništvi SSJ v Ljubljani in Mariboru in jih pozvali na razgovore v petek 15. julija v Delavski dom. Do danes niso odgovorili!

V nedeljo se bo odločilo, (v nedeljo 17. julija)

če bo delavstvo šlo skupno v volitve. Sprejeli smo pismo JSDS (Bernot), ki v glavnem sprejema našo platformo in nas vabi na konferenco v Celje. Istega dne ima v Celju tudi SSJ svojo konferenco radi volitev.

Delavci! Izvršite pritisk na voditelje SSJ, da sprejmejo našo platformo objavljeno v 25. št. »Enotnost«, potem je skupen nastop mogoč.

Zagorje ima rdečega župana.

SLS, SDS in SSJ delajo za razpust.

Zagorje, 11. julija 1927.

V soboto 9. julija smo imeli prvo sejo novoizvoljenega občinskega sveta. Proti glasovom buržuazije in brez treh glasov SSJ, ki se je vzdržala glasovanja, je bil izvoljen za župana s. Repovž Martin rudar, za podžupana s. Srebot, za občinske svetovalce rudarji Lukač, Regancin, Okrogar, Mahkovič, steklarja Baner in Kladnik in posestnik rudar Pirnat. Pirnat je bil sicer izvoljen na listi SSJ pa smo ga kljub temu izvolili, ker smo hoteli tudi socialističnim delavcem dati priliko sodelovati. Pirnat pa je na mig Čobala izvolitev odklonil.

Vse stranke so se med seboj pogajale za skupen nastop proti nam, pa se niso mogle sporazumeti. Sporazumele so se pa za skupno nastopanje pri policiji za razpust. »Slovenec« piše o tem tole:

»Županske volitve. Včeraj 9. t. m. je bil izvoljen za župana z 11 glasovi komunist g. Martin Repovž, rudniški delavec. Tudi vseh osem svetovalcev je komunistov. Edino socialist g. Pirnat je našel milost v očeh komunistov, da so ga izvolili za svetovalca, a ni hotel sprejeti. Mnogo se je delalo za protikomunistično koalicijo: naši, Čobal in demokrati, a so se pogajanja razbila, ker so demokrati zahtevali, da mora biti za župana le njihov Mirko. Občinski odbor je seveda delanezmožen, ker nimajo komunisti potrebne večine. Imajo 11 glasov, opozicija pa 14. G. Čo-

bal je pretrgal vsako zvezo s komunisti na podlagi izkušnje, da s takimi ljudmi ni mogoče nobeno delo. Zagorje je danes edina komunistična občina v srednji in južni Evropi. Oblast bo morala prej ali slej uporabiti komunistično načelo zoper komunistični občinski svet v Zagorju: to je razpustitev; če ga potrdi, bo itak delanezmožen.«

Boljši bi tudi »Oriuna« in »Jutro« ne mogla nastopiti. Krščanski socialisti se z pisanjem »Slovenca« strinjajo in tudi zahtevajo razpust.

Občinske volitve v Ljubljani bodo 2. oktobra.

Po treh letih komisarenja in gerentovanja, pri katerem so se menjavali demokrati, klerikalci in radikalni komisariji in gerentje, so razpisane občinske volitve za 2. oktober 1927.

»Jutro« in »Slovenec« že tekmujeja med seboj v demagoški samohvali kakor vedno pred volitvami imajo polna usta obljub in groženj.

Iz volivnih imenikov so izbrisali vse delavce, ki so se v zadnjih treh letih preselili v drugo stanovanje zato je nujno, da si delavci z reklamiranjem zagotovijo volivno pravico. Reklamacije izvršuje tudi volivna pisarna DKRB v delavskem domu, kamor se delavci lahko obračajo po informacije.

Volivni red je spremenjen. Ni več večinski temveč proporcionalen, kakor v drugih občinah.

Reklamacije se lahko vršijo samo do sobote 23. julija, zato pozor, da ne zamudite.

SLS na poti Radiča.

Vukičević in Korošec na Bledu.

»V radikalni stranki smo našli iste resne poglede na našo državno politiko, da je naša želja, da ustvarimo še pristrčnejše in tesnejše zveze, nego so bile dosedanje. Mislim, da ne bomo našli odklonilne besede.«

Tako je govoril dr. Korošec zaupnikom SLS. Teden dni pozneje smo res videli pristrčno zvezo. Iz Belgrada je dospel min. predsednik radikal Vukičević in skupno z dr. Korošcem romal na Bled, kjer se zdaj mudi kralj.

»Slovenec« je pisal, da se je tisti dan zgodilo mnogo važnega. Kaj se je zgodilo tako važnega, tega ni povedal. Samo veselo vest je naznanil svojim čitateljem, da bo SLS vstopila v vlado takoj po volitvah.

Zato so pa drugi časopisi polni vesti o tem »velevažnem« dnevu. Pišejo n. pr., da se bo po volitvah SLS združila z radikalno stranko v nekako zajednico, skupnost. Pišejo nadalje, da je med dr. Korošcem in Vukičevićem sklenjen »sporazum«, da se bo SLS takoj po volitvah v parlamentu slovesno odrekla avtonomiji in še slovesnejše priznala vidovdanskou ustavo, državno in narodno edinstvo, vojaško diktaturo itd. Kakor smo slišali Radiča priznati v parlamentu leta 1925, da so Hrvati pleme takozvanega jugoslovanskega naroda,

tako bomo isto slišali iz ust dr. Korošca o Slovencih.

Te vesti niso samo verjetne; naša »Enotnost« je že prej pisala, da stopa SLS na pot Žerjava, na pot hlapčevanja Belgradu.

Največja nevarnost se s tem spušča nad delovni narod slovenski. Tista stranka, ki uživa žal dozdej še zaupanje večine kmetov, bo to zaupanje izrabila, da utrjuje jugoslovanski imperializem, ki zatira male in siromašne narode.

Toda kapitulacija dr. Korošca in SLS bo zanesla med kmečke mase tudi odpor. Čim kmetje in delavci čujejo za to izpremembo, čim se jim razloži resnica, bodo pričeli zapuščati SLS kakor je to storil hrvaški in dalmatinski kmet z Radičem.

Čas delavsko-kmečkega bloka prihaja.

Razočarane kmečke mase morajo najti svojega zaveznika v delavstvu in v razrednem boju. Edino pot delavsko-kmečkega republikanskega bloka vodi k rešitvi.

Kapitulacija SLS ne sme delovnega ljudstva vreči v pasivnost. Ne sme ga pa pritirati v naročje demokratov, fašistovskega krila buržuazije. Ta nevarnost se je baš zdaj povečala. Demokratje »Jutro« in Žerjav bodo hoteli izkoristiti razočaranje delavcev in kmetov nad SLS in jih z demagogijo po vzoru Mussolinija pridobiti zase.

Stoj! — je klic dekalistov. Ni še pozabljen prvi junij in ne sme biti. Demokratom-fašistom velja samo delavska pest! Na klečplazenje SLS pa velja odgovoriti:

Delavci in kmetje, združite se okrog stranke dekalistov!

Nov naval na železničarje.

Ss. Pušnik, Miklošič in Korošec suspendirani. — Protestni shod v Mestnem domu.

Nacionalni železničarji izključili Korošca, ker je sodeloval pri odporu proti vodenju statistike.

Železniška uprava hoče na direkciji reducirati statistični oddelček, delo tega urada pa naprtiti vlakospremnemu osebju. Nič ji ni mar to, da bi bila s tem ogrožena varnost prometa, ne ozira se na to, da je vlakospremnemu osebju nemogoče med naporno službo vršiti še zamotano statistiko. Ob prostem času pa se morajo železničarji odpočiti, če hočejo zadostiti zahtevam službe. S prvim julijem bi moralo vlakospremnemu osebju prevzeti to novo breme, pa ga ni. Popolnoma upravičeno so vlakovodje odklonili to novo delo in pozvali vse, da statistične pole odklonijo. **Ta odpor je imel uspeh.** Samo kak ducat nezavednih je prekršilo solidarnost, nad pet sto jih vztraja v odporu. Da prestraši odporne železničarje, je uprava suspendirala ss. Pušnika, Miklošiča in člana nacionalnih železničarjev Korošca, ki je solidarno stopil v obrambno akcijo vlakospremnega osebja. Toda železničarje te represalije niso pokobile, oni naprej odklanjajo novo preobremenitev. Podvzivali so se pa nacionalni železničarji, ki so izključili Korošca, ker je sodeloval pri odporu. Suspendirani pridejo pred disciplinarno sodišče, ki jih bo skušalo ostro kaznovati. **Železničarji morajo že sedaj pripraviti akcijo, da z zbirkami in s podporo organizacije preprečijo vsako materialno škodo suspendiranim.** Če bo uprava žel. videla, da s kaznovanjem ne more »zmehčati« upravičenega odpora železničarjev, če bo videla dejansko požrtvovalno solidarnost vseh železničarjev z suspendiranimi, ne bo mogla več tako brezobzirno nastopati.

Protestnega shoda v Mestnem domu se je udeležilo sicer več železničarjev kot doslej, toda za veliko množico železničarjev v Ljubljani je bila udeležba premajhna. Verjetne stvari se slišijo v referatih: nezgode na železnicah so se za 20 % povečale, vedno manj vozov je vporabnih za promet, delavci se pa reducira. Legitimacije se je vzelo železničarjem na zahtevo trgovske in obrtne zbornice, ki pravi, da železničarji verižijo, v bolniški blaginji gospodarijo nacionalni tako, da noben železničar ne bo mogel več na Golnik, klerikalci so »izjednačili« davek na ročno delo in na plače tako, da plačujejo železničarji sedaj 80 do 110 Din mesečno, pred izjednačenjem pa do 40 Din. Kaznuje se železničarje za par mesecev nazaj in kar z ustavitvijo napredovanja za eno leto itd. Referent Stanko ni predlagal nobene resolucije, češ tedaj bomo stavili resolucije, ko bomo vsi do zadnjega organizirani!

Ko se je oglašil k besedi s. Marcel Žorga, je klika pristašev Stankota pričela s kričanjem »Ven ga vržite«. Pa je morala kmalu utihniti, ko je videla odpor med železničarji. Sodrug Marcel je pojasnil, zakaj je napačno završiti protestni shod brez resolucije. »Kadar bomo vsi do zadnjega organizirani, bomo kar zahtevali, ravno takrat ne rabimo resolucij.« Konstatiral je, da je bil govor

Stankota v marsičem reformističen, da pa danes na protestnem shodu o tem in še o marsičem ne bo govoril, ker za to bo čas, kadar se bo govorilo o taktiki ZŽJ. Opozoril je, da so trije suspendirani prve žrtve in da morajo v obrambo teh stopiti vsi železničarji. Vkljub političnim razlikam in taktičnim diferencam morajo biti v akcijah vsi železničarji vseh struj enotni.

Govor s. Marcela je bil toplo pozdravljen na veliko jezo Stankove klike.

Shod DKRB v Bohinjski Bistrici.

V nedeljo se je vršil pri nas shod za občinske in parlamentarne volitve. S Kermauner je poročal o političnem in gospodarskem položaju delovnega ljudstva, prikazal v pravi luči delovanje demokratske, samostojne in slov. ljudske stranke in priporočal kmetom in delavcem kot edini izhod: pot delavsko-kmečkega skupnega boja proti vladajočemu kapitalizmu. Gospodarsko izkoriščanje del. in kmetov je vedno hujše, politično zatiranje gre do odvzemanja temeljnih svoboščin, vojna nevarnost je pred vrati. Če se hočejo delavci in kmetje rešiti tega pritiska in nadvlade, osvoboditi sebe in vse narode, morajo prenehati podpirati gosposke stranke, temveč se morajo strniti za bojnim delavsko-kmečkim republikanskim blokom pod geslo: Delu čast in oblast!

V nedeljo 17. julija so občinske volitve. Vsi zavedni delavci in kmetje bodo volili listo Delavsko-kmečkega bloka, ki ima tretjo škrinjico.

Aretacija s. Dušana Kermaunerja.

Ko je na shodu v Bohinjski Bistrici s. Kermauner zaključil svoj govor, je stopil k njemu politični detektiv Pavlič iz Ljubljane in ga aretiral. Nato so ga detektivi takoj s prvim vlakom odgnali v Ljubljano na policijsko direkcijo, kjer je bil izpuščen. Razlogov aretacije in progona mu ni povedal nihče, niti detektivi niti policijski direktor v Ljubljani. Zato je s. Kermauner vložil ovadbo proti detektivu Pavliču zaradi nezakonitega odvzema osebnih svobode. Kako bo odločilo sodišče, ali bo kaznovalo policijskega agenta, ki je kršil ustavo s tem, da je aretiral in pregnal iz kraja v kraj državljana, ki ni ničesar zagrešil, o tem bomo poročali.

Op. uredništva: To je prvi akt zatiranja proste volilne agitacije, volilnega terorja, v tem volilnem boju, ki se je izvršil v neposredni bližini min. predsednika Vukičevića, ki je ravno tedaj v Bohinju lovil postrvi. Mi proti temu odločno protestiramo in zahtevamo polno svobodo volilne agitacije za legalno priznane delavsko-kmečke liste.

Poravnajte naročnino, da dolg ne naraste, obračunajte kolportazo, znake in bloke!

Hlapec Jernej.

Pretekli teden je skočil, pod brzovlak Zagreb—Ljubljana Jernej Žargi, delavec v strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani.

Zakaj je skočil?

V strojni tovarni in livarni je delal 50 let. Po 50. letih so mu pa opešale moči, in stopil je v pokoj brez pokojnine. — Dajali so mu nekakšno miloščino, s katero pa ni mogel niti živeti in ne umreti.

Napotil se je v Zagreb, kjer živi njegova hčerka seveda tudi proletarka. Žargi, videč da hčerka sama težko živi, se je odločil za najhujše, da tako razbremeni sebe in njo.

Jernej, nisi bil v življenju naš. V svoji poštenosti si vedno rekel: »Saj ni tako hudo.« Toda sedaj, je prišlo spoznanje, pre slab si bil, da bi ga prenesel in to Te je ubilo.

Sedaj dragi drug pa pojdi in povej, zakriči vsakemu nezavednemu hlapcu v strojnih tovarnah in livarnah, v revirjih Trboveljske družbe, k železničarjem pojdi do zadnjega delavca in povej: »50 let sem sejal in oral, toda želi so drugi.«

Povej tudi po vsem svetu, da se je to zgodilo 1927. leta po Kristusu po Zaloški cesti in po 1. juniju 1924 v Trbovljah. Povej, da so bile strojne tovarne in livarne »nacionalizirane, to je v rokah — naroda.«

Tudi hlapci Jerneji na Zaloški cesti so zahtevali kruha, dobili so pa smrtonosne krogle.

Sedaj pa sodrugi Jerneji iz tovarn, rudnikov, železnic in vasi zbirajte se okrog »Enotnosti« s kljcem:

Zahtevamo starostno zavarovanje, za delavce obojega spola v mestih in na vasi.

Tine. G.

Proslava obletnice Zaloške ceste pred sodiščem.

S. Grahor oproščen.

Kot smo poročali, je bil s. Grahor 25. aprila l. l. aretiran in uklenjen odgnan v zapore, ker ga je policija osumila, da je položil na grobove žrtev trak z napisom »Komunistična stranka Jugoslavije — žrtvam terorja« in peterooglato zvezdo ter znak srpa in kladiva. Državno pravdnštvo je sicer Grahorja izpustilo iz zapore, vendar ga je obtožilo po čl. 12. zakona o zaščiti države (obsodba najmanj eno leto). Zagovornik s. Lemež je v zagovoru obrazložil, da znak srpa in kladiva pomeni idejo zveze delavcev in kmetov, peterooglata zvezda bratstvo vseh narodov, napis »Kom. stranka Jug. — žrtvam terorja« pa tudi ne predstavlja nobenega hujskanja na nasilno revolucijo, temveč samo pove, da še obstojajo pristaši ter prepovedane stranke, ki popolnoma naravno stremijo za tem, da se njihova stranka zopet legalizira in dovoli. Da ima Sovjetska Unija znak srpa in kladiva ter peterooglato zvezdo kot grb na denarju in znamkah, pomeni, da se ona priznava k ideji zveze delavcev in kmetov in bratstva narodov, kateri ideji je tudi uresničila v svojem obsegu.

Sodišče je s. Grahorja oprostilo, ker ni so podani dokazi, da je ravno on te znake na grobove dal in se vsled tega ni lotilo vprašanja, v kolikor je to dejanje sploh kaznjivo.

Tako je zopet skrahiral proces, insceniran z velikim prizadevanjem političnega oddelka ljubljanske policije.

VPRAŠANJE

upravnemu odboru Delavske zbornice.

V čitalnici prosvetnega odseka DZ v Ljubljani odstranjuje Štukelj »Enotnost«, katero pošiljamo čitalnici. Vprašamo upravni odbor in odbor prosvetnega odseka, kdaj in zakaj je bil storjen tak sklep. Če pa Štukelj v svoji zeleni zagrizenosti to raboto vrši samolastno, prosimo remedure.

Uredništvo in uprava »Enotnosti«.

Pridobitve SLS za delavce in kmete.

Člen 82. finančnega zakona.

Klerikalci so prihranili Trboveljski družbi nad 5 milijonov letno.

Zadnje leto je Slovenska ljudska stranka z dr. Korošcem na čelu začela zapolniti svoj program slovenske avtonomije in se orientirala za Belgrad, za centralizem, za monarhijo in militarizem. Oblastne skupščine je pozdravila kakor bi že bila avtonomija. Stopila je v vladno dveh generalov in pred tednom dni je dr. Korošec slovesno preklical program slovenske avtonomije in tako kapituliral pred belgrajskim imperikalizmom kakor Radić leta 1925.

Istočasno z izdajstvom političnega boja slovenskega delovnega ljudstva postaja SLS vsak dan bolj izrazita stranka bančnega in trgovskega kapitala. Ko je bila na vladi, je preskrbela bankam borzo v Ljubljani.

Manj bučno in prav za prav v popolni tišini pa je SLS storila ogromno zaslugo delniškim industrijskim družbam, pred vsem Trboveljski družbi. Glasovala je namreč za letošnji finančni zakon in v tem zakonu je člen 82.

Molčali so takrat tudi demokratje, ker se niso hoteli zameriti Zvezi industrijcev. Šele zdaj, ko so volitve, vlačijo ta člen na dan.

Kaj pravi ta člen 82?

Prvič določa ta člen, da se delniškim družbam (kakor sta n. pr. Trboveljska družba in Zedinjene tvornice stekla) ne sme naložiti obinskih davkov več kakor 200 %. Kmetom in obrtnikom se seveda lahko naloži tudi 500 % in tudi 1000 %.

To se pravi obramba in zaščita velekapitala. Z zakonom je občinam zopet pristržena pravica in samouprava. Podvržena je diktatu delniških družb. Ta člen potrjuje našo trditve, da se v občini ne da skoro ničesar doseči za delovno ljudstvo, ker vlada v državi diktatura velekapitala. Občina bo prišla končno veljavno v delavsko-kmečke roke šele tedaj, kadar odstranimo kapitaliste.

Drugič določa člen 82, da se delniškim družbam ne sme naložiti davkov za okrajno blagajno in za okrajne ceste več kakor do 25 %.

Do sedaj znašajo namreč doklade za okrajno blagajno 100 %, za okrajne ceste pa 150 %. Vse te doklade bodo tudi ostale, in jih bodo kmetje in delavci še naprej plačevali, samo delniške družbe bodo prispevale komaj 25 %. Na kratko povedano: revnim kmetom 150 % davkov, Trboveljski družbi pa samo 25 %.

Razume se, da bodo delniške družbe mnogo prihranile. Odlejmo si n. pr. Trboveljsko premogokopno družbo.

Ker so se doklade od 150 in 100 % znižale na 25 %, bo prihranila TPD:

Pri dokladah za ceste:

V občini Zagorje okroglo 530.000 Din, v Kotredežu 50.000 Din, v Aržišah 470.000 Din, skupno samo v litijskem srezu nad en milijon prihranka.

Kakor piše »Jutro« bo v laškem srezu znašala vsota za ceste nad dva milijona. Skupno samo pri cestah nad tri milijone prihranka.

Pri dokladah za okrajno blagajno:

V občini Zagorje okroglo 320.000 Din, v Kotredežu 31.000 Din, v Aržišah 280.000 Din, skupno v litijskem srezu okroglo 630.000 Din prihranka.

V laškem srezu bo znašala ta vsota okroglo poldrug milijon. Skupno za okrajne blagajne nad dva milijona.

Ako seštejemo oboje — okrajna blagajna in okrajne ceste — dobimo lepo vsoto, nad pet milijonov dinarjev letno. Vse po zaslugi člena 82.

Lebinger, oblastni poslanec SLS, je priznal celo, da bo TPD prihranila okroglo 10 milijonov.)

Za ta člen so glasovali klerikalci. Čujmo, kaj piše o tem »Domoljub«:

»Seveda so bili naši ministri v manjšini in ako niso hoteli vlade razbiti, so morali glasovati, ampak z nevoljo pristati tudi na nekatere zahteve vladnih radikalov. Ena od teh zahtev je bil tudi člen 82 fin. zakona.« »Kar se tiče sokrivde naših bivših ministrov na člen 82, navajamo sledeč primer: Nekdo ti ponuja brezplačno deset lepih krav, ako mu daš ti le dve enako lepi. Kaj bi naredil? Le tepec bi v takem slučaju rekel: Vse bo moje ali pa nič.«

Na to »modrovanje« Domoljuba odgovarjamo. Da, ministri SLS, delali ste kravjo kupčijo. Odgnali ste iz Slovenije deset delavskih in kmečkih krav, prignali ste pa dve nazaj — eno za ljubljansko borzo, drugo za Trboveljsko družbo. Te dve kravi bosta pa delavcu in kmetu še to požrli, kar so pustili financarji in kar je pustila redukcija.

Zdaj tudi razumemo, zakaj je TPD dala škofijskemu ordinariatu 100.000 Din.

ODPRTO PISMO MINISTRSKEMU PREDSEDNIKU IN MINISTRU POLICIJE G. VUKIČEVIČU.

9. julija sem dospel na Bled, da nastopim službo kuharja v Rikli hotelu. Zvečer pa me je aretirale detektiv in me odvedel na občino in potem na žandarmerijo, kjer so me obsuli z kopo nedostojnih psov. Pri tem so mi iztrgali moj svilen rudeč robček in ga zažgali. Ko sem protestiral so mi zagrozili, da se bo zgodilo še kaj hujšega če ne molčim. Prisilili so me, da sem moral plačati izvoščeka do Lesc in zagrozili, če se vrnem, da me bodo na kosce razsekali. Vsled tega izgona sem izgubil tromesečni zaslužek v višini 15.000 Din. Za škodo zahtevam odškodnino, proti »organom javne varnosti« sem podal drž. pravičništvu ovadbo.

Ljubljana, 11. julija 1927.

Marko Petričič.

KAKO GOVORI LUKA PAVIČEVIČ, predsednik URSS in vodja SSJ.

Rogaška Slatina, 11. VI. 1927.

Z drugo gospodo, ki se je pred vročino zahtevala v tukajšno letovišče, je prišel tudi predsednik reformističnega URSS in voditelj socialistične stranke Luka Pavičević. Pravi, da mu dela težave želodčni kamen, videti pa mu tega ni.

Pričakovali smo, da se bo odlični gospod s drug spomnil tudi nas, ki plačujemo prispevke URSS, pa smo se zmotili. Sicer smo ga enkrat srečali v družbi visokega gospoda in parfimirane dame, pa takrat nas niti pogledal ni.

Po naročilu iz Ljubljane pa je končno le sprejel v avdijenco nekega sodruga in to priložnost je izkoristilo več nas, da se nepovabljeni udeležimo razgovora. Razvila se je politična debata. O vsedelavskem zletu je rekel med drugim: V Belgradu bi Fimmen gotovo ne govoril, mi ga ne smatramo za sodruga. Človek, ki sedi na dveh stolih, je agent provokator Moskve. Če bi komunisti v Belgradu napravili tako rabuko, bi igrala glavno vlogo palica, pest, bokser. —

O zvezi delavcev in kmetov je rekel: Kaj hočete s kmeti v razrednih organizacijah. To je material za Radića in Korošca. Mi ne rabimo kmeta, naj ostane na polju.

Da je govoril o Rusiji kar se dá sovražno, nas ni več čudilo. Lenina je naravnost blatiti in žaliti.

Sodbo o tem »voditelju« URSS in SSJ naj si delavci in kmetje sami napravijo. Delu čast in oblast!

ZAHTEVAJTE po kavarnah, gostilnah, brivnicah kamor zahajate, delavsko-kmečki list »Enotnost«.

Delavci in kmetje na Poljskem gredo na levo.

Poljska republika, v kateri vlada angleški agent, socialpatriot general Pilsudski, spada med države, kjer beli teror najbolj divja. Komunistična stranka je prepovedana. V mestu Lucku so bili pred kratkim vsled pripadanja h komunistični stranki obsojeni: Faryna Zadereji in Hnitski na dosmrtno ječo, trije obtoženci na petnajst let, osem na osem let, trije na šest let, sedem na štiri leta, pet na dve leti, eden na eno leto. V celem ječi okrog 8000 delavcev, kmetov, intelektualcev-komunistov po ječah, med njimi tudi dva komunistična poslanca, Krolkowski in Lancucki. Poljska policija se poslužuje metod caristične ohranke v boju proti komunistom. Plačani špijoni, provokaterji se urivajo v ilegalne organizacije. Vendar je ta posel precej nevaren, ker so delavci postreljali veliko število provokaterjev. Vsled usmrtnih provokaterjev je bilo že več smrtnih obsodb. Poljska socialistična stranka (P. P. S. se imenuje) je sicer v parlamentu v lojalni opoziciji, a uživa od vlade vso podporo v boju proti komunizmu in sama z vsemi štirimi podpira beli teror poljske buržuazije.

Da pa pod temi težkimi preganjanji levičarski proletarijat Poljske ne klone, temveč kljub vsemu bojuje svoj boj za mir, kruh in svobodo, za delavsko kmečko vladno, nam pričajo sledeči dogodki:

Dne 22. maja so se vršile občinske volitve v Varšavi, glavnem mestu Poljske. Lista »delavske levice« je bila proglašena za neveljavno, ker so na njej kandidirali tudi politični jetniki-komunisti. Dva dni pred volitvami je varšavski proletarijat demonstriral proti temu v veliki demonstraciji. Na dan volitev je bilo več sto agitatorjev aretiranih. Kljub temu je varšavski proletarijat glasoval za razveljavljeno listo »delavske levice«, ki je dobila 75.000 glasov (pri volitvah leta 1922 je dobila kom. lista samo glasov 26.000). P. P. S. (socialpatriotje) so dobili 72.000 glasov. Delavska levica je šla v volilni boj pod parolami: Roke proč od Sovjetske Unije! Proti belemu terorju in nacionalnem zatiranju! Proti ofenzivi kapitala!

Pri prepeljavi trupla umorjenega sovjetskega poslanika Vojkova je demonstriralo 60.000 delavcev za Sovjetsko Unijo. 23. junija so se vršile velike demonstracije pred magistratom za priznanje delavskih glasov pri občinskih volitvah in pred angleškim poslaništvom proti napadom angleškega imperikalizma na Sovjetsko Unijo.

12. junija so se vršile občinske volitve tudi v Pruszkowu, kjer je prejel blok delavske enotnosti (levica) 2923 glasov. P. P. S. pa le 792. Dalje v Lubarkowu, kjer je P. P. S. dobila 234, delavska levica 271 glasov. Tudi v drugih manjših krajih se je pokazalo, da so komunisti že osvojili zaupanje večine proletariata. V nekaterih mestih je vpliv P. P. S. še pretežen, tako v Wilni, kjer je za P. P. S. glasovalo 11.434 volilcev, za delavsko levico le 5880.

V Wlozlawku so se vršile volitve v bolniško blagajno. Izvoliti je bilo 30 odposlancev. Dobili so jih 16 komunisti, P. P. S. samo 4, ostalih 10 pa meščanske stranke.

Meščansko časopisje je zelo razburjeno, Meščanski »Varšavski list« piše:

»Ako še obstojajo dvomi, da komunistično gibanje Poljske dviga glavo in pridobiva na moči in uplivu, naj izidi teh volitev uničijo take iluzije:

Uspeh komunizma je obenem propadanje socialističnega vpliva. Delavske mase, ki so še nedavno bile pod komando P. P. S. in ki naj bi po njenih načrtih tvorile protikomunističen jez, so daleč od tega, da bi igrale tako vlogo...«

Izid volitev v finski parlament. Finski parlament šteje 200 poslancev. Meščanske stranke so dobile 119 mandatov. Komunistov je bilo prej 18, sedaj so jih dobili 20. Socialdemokratje, ki imajo v nasprotju s komunisti popolno svobodo agitacije, imajo 61 mandatov.

Občinska politika v Zagorju.

Zakaj zahtevajo gerenta?

Ravno zdaj, ko je prišla zagorska občina v delavsko-kmečke roke in ko klerikalci po fašistovski in žerjavovski zahtevajo razpustitev novoizvoljenega odbora, moramo pogledati stvar na dno, to se pravi, da moramo raziskati občinske davke. Okrog teh davkov se suče vse vprašanje potrditve ali razpusta občinskega sveta.

Za pobiranje občinskih davkov velja gotova podlaga. Na to določeno podlago se nalagajo občinske doklade, ki znašajo v nekaterih občinah tudi 1000 %. Zagorska občina ima naslednjo podlago:

Podlaga za odmero davščin*

1. Zemljarina (l. 1926)	1669.—	Din
2. Razredarina (l. 1926)	2797.—	Din
3. Pridobnina (l. 1925)	6786.—	Din
4. Rentnina (l. 1926)	73.—	Din
5. Trboveljska družba (pridobnina za l. 1925)	427.328.—	Din
6. Zedin. tvorn. stekla (l. 1925)	3.570.—	Din
Skupno	442.223.—	Din

Na to podlago se pobira v Zagorju 130 % občinskih doklad.

Koliko plačajo kmetje in obrtniki?

Prve štiri točke, zemljarina, razredarina, pridobnina in rentnina, odpadajo v glavnem na kmete in obrtnike. Vsi skupaj plačajo letno **okroglo 15.000 Din občinskih doklad**. Od približno 300 volilcev iz kmečkega, obrtniškega in trgovskega stanu bi potemtakem prišlo na vsakega letno 50 dinarjev občinskih doklad, to seveda brez ostalih davščin na vino itd.

Lastniki apnenc in mlinov.

Moramo pa konstatirati, da so se med te kmete in obrtnike vtihočepili tudi bogati lastniki apnenc in mlinov, n. pr. Weinberger, Brolla i. dr. Nanje pade zelo malo občinskih davkov in zato se tako krčevito zavzemajo za gerentstvo, kajti občine v delavsko-kmečkih rokah jih bi znale poiskati in jih bolj obremeniti. Kajti krivično je, da plačujejo apnenčarji razmeroma iste davke kakor mali kmetje, čevljarji i. dr.

Koliko plača Trboveljska?

Trboveljska družba plača vseh občinskih doklad na leto **okroglo 550.000 Din**. Kaj sledi iz tega? Da je Trboveljska družba najbolj zainteresirana na tem, kdo vodi občino, kakšne davke se ji bo naložilo itd. **Zato TPD vsako leto vlaga pritožbe zoper občinski proračun. In vsako leto z uspehom!** Vsaka pritožba TPD se je uvaževala. To je razumljivo, če se spomnimo, da je bil veliki župan vedno demokrat ali klerikalec in da je TPD nekaka država v državi.

Trboveljska družba je bila tista temna sila, ki je leta 1925 vrgla občinski svet. Trboveljska je tista sila, ki postavlja gerente in ne dopušča delavskih zastopnikov na občini.

Vodovod.

Zdaj pa pogledajmo občinske dolgove za vodovod. Te bo treba plačati in davke bržkone zvišati. Če se zvišajo davki, bo pri tem največ plačala Trboveljska družba. Tako n. pr. se lahko davki na TPD povečajo še za 70 % ali za okroglo 350.000 dinarjev. Vprašajmo se, ali bo to TPD vzela na znanje. Rajši se bo zavzela za gerentstvo, saj so gerenti gospodarili dozdaj tako, da so znašale občinske doklade na TPD samo 130 %.

Kdor je torej proti izvoljenemu delavsko-kmečkemu občinskemu svetu, kdor zahteva razpust ali kdor se škodoželjno veseli razpusta — ta brani Trboveljsko družbo in ji hlapčuje.

Prvi, ki so se tega veselili, so bili socialistični voditelji. Prvi, ki so to zahtevali, so

bili klerikalci. Prvi, ki so predlagali koalicijsko proti delavsko-kmečkemu klubu, so bili demokratje.

Koliko plačuje steklarna?

Naravnost neverjetno, a vendar resnično je, da plačujejo Zedinjene tvornice stekla na leto komaj 4600 Din občinskih davkov. Steklarna takorekoč nič ne plačuje za občino, da bi ta skrbela za socialno in zdravstveno politiko, ko se sama ne briga za smrad in saje po Lebringu.

Drugi davki.

Seveda ima občina še druge svoje lastne davke. Eden največjih je davek na alkohol, ki prinese občini nad 200.000 dinarjev letno. Tega plačajo večinoma delavci.

Potem so razne taske za živinski sejem, živinske potne liste itd. Pri današnjih razmerah se to kmetu pozna.

Interesi delavcev in kmetov Zagorja zahtevajo, braniti občino pred kremplji Trboveljske družbe in pred njenimi gerenti, pred meščanskimi strankami in njihovim socialističnim priveskom.

Žrtve razrednega boja in reakcije.

NAŠI SODRUGI V ZAPORIH.

V zaporih mariborskega sodišča sedi s. Franc Globočnik, rudar, ki je bil obsojen od mariborskega sodišča na eno leto ječe, ker se je našlo pri njemu večje število izvodov časopisa »Srp i čekić«. Proti tej sodbi se je s. Globočnik pritožil na stol sedmorice v Zagreb pred dvema in pol mesecema, pa še do danes ni rešitve, četudi bi se bilo to že moralo dajno zgoditi z ozirom na dejstvo, da je Globočnik v zaporu. Poleg tega je težko zbolel na revmatizmu.

V zaporih ljubljanskega sodišča sedi že drugo leto s. Viktor Kokalj, ki je bil svoj čas obsojen na dve leti ječe radi razširjanja nekkih letakov. S. Kokalj pride iz zapora koncem tega meseca.

Sodrug, spominjajte se naših sodrugov po zaporih, pošljite jim pozdrave in nabirajte denarna sredstva!

USPEŠNA PRITOŽBA.

S. Ladislav Goršek, delavec v Hudi jami je bil letos spomladi obsojen od okrajnega glavarstva v Laškem na 10 dni zapora, ker je širil vabila za nek javni shod, ki so ga sklicali naši sodrug. Proti temu je vložil pritožbo na velikega župana, ki je to razsodbo razveljavil. Sodrug, javite nam vsak slučaj, kjer smatrate, da se godi komu krivica in se ga politično preganja. Proti vsaki obsodbi se je treba pritožiti, ker često se dogaja, da razne oblasti izdajajo proti delavcem razsodbe, ki so brez zakonite podlage. Pazite pa nato, da pravočasno prijavite pritožbo in nas nato takoj obvestite, da takoj ukrenemo potrebne korake.

Zbirajte za fond za žrtve razrednega boja in reakcije!

Bloki po Din 1 in 2 so gotovi. Naročajte jih!

V nedeljo 24. julija

IZLET V BOHINJSKO DOLINO, katerega priredijo jeseniški sodrug skupno z bohinjskimi. Pridružijo se temu izletu tudi sodrug iz Ljubljane, Tržiča, Kroke, Bleda in Lesc.

Iz Ljubljane odide prva skupina že v soboto 23. julija ob 14.49. uri, druga skupina pa v nedeljo ob 5.23. uri iz glavnega kolodvora. Vožnja polovična (tur- in retur Din 34.50—). Hrano naj prinese vsak po možnosti s seboj.

Sodrug, sodružice, udeležite se izleta, da pripomoremo k ožji zvezi delavcev in kmetov! — Delu čast in oblast!

Ne potujite v Subotico. V tovarni vagonov »Ferum« štrajkajo kovinarski delavci. Istotako je štrajk v tovarni »Rotman« v Subotici. — Tovarne pošiljajo agente, da nabirajo druge delavce. **Ne bodite štrajkbreherji! Dokler traja štrajk ne potujite v Subotico!**

Prosimo delavske liste za objavo tega svarila.

II. rudarska skupina naj likvidira!

Rudarji morajo dobiti obratne zaupnike po zakonu o zaščiti delavcev.

Pismo rudarski zadrugi v Celju.

Podpisani odbor delegatov II. rudarske skupine v Velenju, je prejel 9. julija 1927 od likvidacijskega odbora v Trbovljah zapisnik seje likvidacijskega odbora II. rudarske skupine z dne 3. julija 1927, z dnevnim redom: 1.) Razgovor glede sklicanja izvanrednega občnega zbora. 2.) Razno. Iz tega zapisnika objavljamo mi samo sledeči sklep, v katerem se zahteva, da bi se čim prej vršil izvanredni občni zbor z sledečim dnevnim redom: 1.) Sestava in odobritev proračuna za leto 1927. 2.) Volitev enega člana v predstojništvo (žrebanje med namestniki Novak Matija in Krautberger Anton). 3.) Razno. Na ta dopis in zapisnik odgovarjajo delegati II. rud. skup. v Velenju sledeče: 1.) Sestava in odobritev proračuna za leto 1927 je nepotrebna, ker prispevki so delavski denar in nima pravice niti rudarska oblast ukiniti teh prispevkov in nima pravice denar zadrževati, katerega rabi likvidacijski odbor. Rudarski oblasti gre po pravilih samo nadzorna oblast, da se denar pravilno rabi. Redni občni zbor je dal likvidacijskemu odboru to premoženje na razpolago, po likvidaciji pa se mora ta preostanek razdeliti med revne rudarje. 2.) Volitev enega člana v predstojništvo; je po naših nazorih popolnoma nepotrebna, ker zadnji redni občni zbor je izvolil »likvidacijski odbor« katerega naloga je bila in je še danes, likvidirati za drugo in storiti vse potrebno, da se uradno prizna izvolitev obratnih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavcev. K zadnji rezervni točki naše mnenje. Kakor zvemo, je likvidacijski odbor iz revirjev precej podlegel demagogom Krušičeve vrste itd. zaradi likvidacije, ker se niso razdelile malenkostne podpore ubožnim rudarjem. Odbor naj se zaveda, da enkrat na leto isplačane malenkostne podpore ne bodo nobenega siromaka rešile. Pač pa bi bili omenjeni siromaki rešeni, če bi se bili zavedali sami in njih zaupniki (odborniki), da bi bili pravočasno zvišali prispevek v bratovsko skladnico, ne pa da se je še leta 1924, do 31. decembra plačevalo samo po 84 para na mesec.

Ne zaradi malenkostnih podpor obdržati II. rud. skupino, pač pa zaradi zaščite delavcev in njih zaupnikov likvidirati to skupino in osvojiti zakon o zaščiti delavcev. Če obratni zaupniki Trbovelj ne čutijo potrebe pripadnosti k zakonu o zaščiti delavcev, čutimo to potrebo tem bolj zaupniki drugih revirjev. Kdor hoče kod zaupnik danes se za delavca res zavzemati, ta to potrebo čuti; kdor pa te potrebe ne čuti, ta tudi za delavce ne dela.

Za II. rud. skupino v Velenju dne 10. jul. 1927:

Martinšek Andrej, načelnik lokalnega odbora.

Polanc Josip, namestnik.

Dodatek: Ta naš odgovor objavljamo v delavskem tisku zato, da morejo zaupniki drugih rudarskih revirjev videti naš nastop in odpor proti nameram, ki so nastopile v likvidacijskem odboru v Trbovljah. In nujno prosimo vse, da nas točno posnemajo in podprejo.

Zahtevamo likvidacijo II. rudarske skupine in uradno izvolitev obratnih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavcev. — Delu čast in oblast!
Josip Polanc.

* Te podatke mora dati sodrugom pristojno okrajno davčno oblastvo. Ur.

Podprimo boj viničarjev!

Da seznanimo delavstvo z življenjem in trpljenjem viničarskih delavcev, hočemo objaviti njihove zahteve s konference Viničarske Zveze v Ljutomeru. Iz 10 občin so se zbrali delegati viničarskih organizacij in konstatirali: **da se viničarjem podaljšuje delovni čas pri isti plači, da jim vsiljujejo akordno delo, pri katerem ne zaslužijo niti treh dinarjev na dan, da priganjajo gospodarji viničarje, posebno organizirane, jim po več mesecev pridržujejo plače, a stare, v delu one-mogle brezsrčno mečejo na cesto. Zahtevajo svoje pravice, svoj »viničarski red«, svobodo org. in starostno zavarovanje. Pozivajo vse viničarje v organizacijo, kjer je edino njihova rešitev.**

Iz teh besed zveni vsa grozotna nesreča viničarskih rodbin, njihov mučni težki boj za najnižjo človeško eksistenco, proti večnemu gladu in zmrzavanju po zimi, za mali košček kruha.

Sodrug, njihov boj je naš boj! Naša sveta dolžnost je, zasledovati njihov boj in jih pri tem podpirati. Saj je n. pr. že dolgo na naši zastavi zapisana zahteva starostnega zavarovanja poljskih delavcev in s tem tudi viničarjev. **Mi pa moramo tudi direktno stopiti v zvezo z njihovimi organizacijami in jih podpirati z dejanjem in nasvetom.** Njihova sicer dobra zveza ima pa v sebi bolezensko kal, ki se mora odstraniti, da bi lahko viničarjem res pomagala do človeka vrednega življenja. Po vodstvu hoče biti bolj podporna organizacija, mesto ostro razredno bojna in nahaja se pod varštvom klerikalne stranke, v ka-

tere listih tudi publicira svoje zahteve. Mi hočemo danes našim ss. viničarjem reči samo to, da jim **klerikalna stranka, ki je stranka njihovih gospodarjev, pač ne bo in ne more pomagati**, saj je gospodarjem viničarskih delavcev pocenila modro galico, kapitalistom olajšala davke za milijone, a viničarskemu delavcu ni dala prav nič, niti starostnega zavarovanja ne, čeprav je imela ta stranka ministrstvo za socialno politiko. Viničarska zveza se mora osvoboditi vsakega vpliva meščanskih strank, posebno pa SLS in se postaviti na razredno stališče. S svojimi industrijskimi delavci mora napraviti **enotno fronto proti veleposestnikom in kapitalu.** Tu je rešitev! Sodrug! V vinske gorice, med viničarje! Pomagajte jim, svetujte jim! Sodrug! Iz Ptuja in Maribora! Vsako nedeljo pojdite med viničarje Haloz in Slov. goric, ponesite seboj »Enotnost«, da vidijo viničarji, kako se borite vi, kako trpite slično, da imate skupnega sovražnika in skupne cilje.

Ta zveza mestnega delavca in podeželskega mora postati stalna, trajna, ne samo za časa volitev. »Enotnost« je v zadnji številki prinesla pameten predlog izletov med vaški proletariat, da se vzpostavijo trajni stiki. Po tej poti naprej! Uspehi naj se objavljajo v »Enotnosti« delavcev in kmetov, da se ta navada razširi po celi Sloveniji. (Hočemo temu vprašanju posvetiti vso pozornost, kako bi se mogoče »viničarska zveza« pozneje razširila na vse poljske delavce.) —č

Vesti in beležke.

= **A. Kristan je v Ameriki.** Socialističen tednik »Proletarec« je »zaslužnemu borcu delavstva« napisal velik pozdravni članek, poln hvale in reklame. V članku pišejo, da je Kristan »žrtev komunistov«. Imel bo predavanja o socialističnih organizacijah. Pri nas ga socialisti zatajujejo, v Ameriki ga priznavajo za svojega.

= **Kaj dela Svetek v Zagrebu?** Na Hrvaškem so razpisane volitve v Delavsko zbornico, v kateri so dosedaj komisarili socialisti in govori se to-le: Zagrebški socialpatrioti so zahtevali Sveteka, da jim po romunsko organizira volitve in večino, za kar je položil izpit lani pri volitvah v ljubljansko D. Z. — Dobil je pri konumu plačan dopust, zagrebska DZ pa ga še drugič plača. Baje gre plača iz konsuma v volivni fond SSJ. Kaj bodo rekli k temu člani konsuma, bomo videli.

= **... izbrali smo izraz tovariši in tovarišice.** Besedo sodrug smo zavrgli, ker to besedo uporabljajo socialisti ... , to se čita v listu »Privatni nameščenec«, glasilo organizacije, ki pripada Strokovni komisiji in katero zastopa v odboru Strok. komisije Štukelj. Konec članka: »...a pri vsakem srečanju naj se sliši naš tovariški pozdrav ZDRAVO.« — Zadnjič smo zabeležili mavričaste simbole, gospe sodružice, danes pa se že sramujejo naziva sodrug. Socialistični delavci, kako dolgo boste še molčali?

= **V Hercegovini gladujejo.** Nekdo pa, ki je blizu vlade, bo zaslužil težke milijone pri pomaganju stradalajočim. Vlada je namreč poslala 220 vagonov koruze v Hercegovino in določila ceno 2 Din 50 p za kilogram. Koruzo dobijo stradalajoči na kredit (ne brezplačno) in to s 12 % obrestmi. Privatni verižniki dajejo koruzo po 2 Din 20 p s 16 % obrestmi, tako da je vladna »pomoč« dražja kot privatno-verižniška. Težke milijone bodo nekateri vtaknili v žep, ker »pomagajo« stradalajočim.

= **Trboveljska občina, kjer županuje socialist Sitter, je darovala za spomenik kralju Petru 5000 dinarjev.** — Na papirju za republiko, v dejanjih za monarhizem, kaj ne mavričasti gospodje sodrug! in tovariši!

= **Obupen klic književnikov iz Rusije** objavljajo kapitalistični časopisi. Po tem »klicu« mora biti v Rusiji hujše kot v peklu, vsaj tako pišejo. Toda zakaj naša vlada ne pusti nikogar v Rusijo, da bi ta pekel videl? Mnogo jih je bilo

ni sedaj dobil nobenega. Socialisti so dobili 1407 glasov, komunistični delavski blok pa 31.930 glasov in nobenega poslanca.

= **»Pravica«, »Domoljub« in »Slovenski gospodar«**, klerikalni listi za delavce in kmete, so izpustili iz govora A. Korošca vsa ona mesta, ki smo jih citirali v 25. številki »Enotnosti«. Seveda, delavcem in kmetom ni potreba vedeti, kako je Korošec pozival kapitaliste v SLS in jim obljubil največjo zaščito.

V NEDELJO 17. JULIJA V ZAGORJE, kjer se vrši ob 4. popoldne velika vrtna veselica, spojena z javnim telovadnim nastopom in srečolovom.

Iz Sovjetske Rusije.

V Moskvi se je vršil pet dni proces proti falzifikatorju dokumentov III. internacionale Družilovskemu. Priznal je, da je izdeloval falzificirane dokumente po nalogu angleške, bolgarske, francoske in poljske vlade. On je izdelal falzifikat, ki je poznan pod imenom »Zinovjevo pismo« angleškemu komunistu, on je izdelal dokumente, s katerimi je bolgarska vlada »dokazala«, da je bil atentat na cerkev Sv. Nedelja v Sofiji izvršen po nalogu iz Moskve, katere »dokumente« je tudi socialistično časopisje po svetu vporablja za gonjo proti sovjetski Rusiji. Radi takih falzificiranih dokumentov je bilo obsojenih mnogo komunistov na smrt, mnogo jih je še danes v ječah v vseh kapitalističnih državah. Družilovski je bil obsojen na smrt, in zopet se bo govorilo in pisalo o terorju v Rusiji.

Da se razčisti spor med opozicijo (Trocki-Zinovjev) in večino (Stalin) v ruski komunistični stranki, je odprta diskusija v stranki. Opoziciji je omogočeno, da v tisku in govoru neovirano zastopa svoje mišljenje in predloge, do septembra, ko se bo vršila konferenca stranki, ki bo napravila sklepe, ki bodo obvezni za vse tudi za opozicionalce.

Po prekinjenju diplomatskih in trgovskih odnosov z Anglijo se vedno povečujejo trgovske zveze z Ameriko in Francijo.

Mnogo ogorčenja je vzbudilo v Rusiji, dejstvo, da je bil v Parizu oproščen kontrarevolucionar Merabašvili, ki je umoril sovjetskega novinarja Vešapelija. V kapitalističnih državah oproščajo skoraj redno morilce, ki po načrtu ubijajo sovjetske zastopnike.

STROKOVNA KOMISIJA V STRANKARSKI SLUŽBI SSJ.

V listih čitam »Združeni volilni odbor ima svoje prostore v Gradišču števil. 2.« Iskal sem ta odbor v prosvetnem odseku, pa so me napotili v spodnje prostore, kjer so lokali Strokovne komisije. Sicer članov tega odbora tedaj nisem našel, videl sem pa, da se v prostorih Strokovne komisije vrši ves volilni posel SSJ. Kot dekalist protestiram proti temu, da se prostori, aparat in osebje Strokovne komisije izkoriščajo v strankarske svrhe SSJ in pozivam tudi druge, da se temu protestu pridružijo. Jaz nisem pripravljen plačevati prispevkov za Socialistično stranko. Ona naj si svoje prostore najame in sama plača. — Imena ne priobčite, ker bi mi škodovalo. — Dekalist.

K temu dodajemo, da nam je pokrajinsko tajništvo SSJ v Mariboru v pismu sporočilo, da naj se obrnemo na oblastno tajništvo SSJ za Kranjsko, Gradišče 2. V prostorih Strokovne komisije je torej tudi tajništvo SSJ. — Pa bodo rekli, da mi razbijamo, ker to konstatiramo. Sodrug, protestirajte proti izkoriščanju Strokovne komisije v strankarske svrhe SSJ.

DANAŠNJA »ENOTNOST« OBSEGA ŠEST STRAN. ČE BODO SODRUGI REDNO PLAČEVALI NAROČNINO, BO NAŠ LIST MOGEL REDNO IZHAJATI NA ŠESTIH STRANEH.

Delavsko-kmečki dopisi.

+ **Ptuj, Železničarski shod.** Prošlo nedeljo smo imeli tukaj shod železničarjev. Udeležba pokazuje sicer nekaj več zanimanja, ali z ozirom na število železničarjev v Ptuj in posebej z ozirom na obupen položaj, v katerem se železničarji nahajajo, bi lahko pričakovali petkrat večjo udeležbo. Za centralo je poročal s. Stanko, ki je v daljšem govoru obširno razpravljal o redukcijah, nam razjasnil taktiko železniške uprave, poudarjal tudi »zavzemanje« meščanskih listov za »dobrobit« železničarjev — posebej sedaj pred volitvami in končno tudi o nujni potrebi zedinjenja vseh železničarjev. Z referatom smo se strinjali, ali vprašanje zedinjenja ni zadosti obrazložil. Mi hočemo vedeti predvsem, **kaj deli dve razrednobojevnici organizaciji, na katerih točkah se ne moreta sporazumeti.** V smislu prave proletarske demokracije zahtevamo, da mi odločamo o platformah, na katerih se naj izvrši zedinjenje, o teh platformah pa nam s. Stanko ni poročal. O načinu zedinjenja treba da odločijo železničarji sami, a ne za njihovim hrbtom razne centrale. Nikakor pa se ne moremo strinjati z oportunistično trditvijo s. Stankota, **da je davek na delo nemogoče odstraniti,** ker je uzakonjen. Ali veruje s. Stanko v večnost meščanskih zakonov? Mi ne, nasprotno, mi mislimo, da bo poleg tega zakona še marsikateri drugi meščanski zakon padel. Bilo bi želeli, da si sodrugji referenti prihodnjič vzamejo več časa, **da se po referatu lahko razvije diskuzija.**

V Ptuj se je pred kratkim osnovalo delavsko kolesarsko društvo, in sicer kot podružnica mariborskega. Pozdravljamo ta pojav kot novo orožje v razrednem boju ptujskega proletariata.

Železničar-Dekalist.

+ **Rogaška Slatina.** Zdravilišče je res lepo, pa ne za delavce in kmete. Iz letovišča odganjajo vse take, katerim se vidi žuljave roke. To se zgodi itak redko, včasih ob nedeljah gre kak delavec ali kmet pogledat ta biser naše kraljevine. Izgleda pa, da je ta biser samo za gospode s fraki in dame z bubikopfom. Meni se je pripetilo to-le: Šel sem z družino, praznično oblečen — bila je nedelja — v park in se vsedel na klopec. Pa pride sluga in me nažene: Tukaj ni za vas, bežite, da vas kdo ne vidi. Gospoda misli, da smo garjevi. Delavci in kmetje, pazite da vas gospoda ne zasači na kakšni klopci sedeti, isto se vam bo zgodilo kot meni. — Rado veden sem, če bi nas tudi od gosposkih volilnih skrinjic gonili, če bi tja šli. Za to smo pa dobri, vse gosposke stranke nas vabijo. Toda kmetje in delavci, imejmo možgane in spreglejmo. — F. K., posestnik.

+ **Huda jama.** Ker je skrahirala demokratska Narodna strokovna zveza, ki je delala se-zname, koga naj se reducira, so si gospodje sedaj za volitve zmislili drugo firmo. Golob in Co. so osnovali »društvo rudarskih vpokojencev in rentnikov« in že izjavljajo, da bodo s tem pridobili mnogo glasov za demokrate, prijatelje TPD. Rudarji, povejte jim v obraz, da nočete biti repek meščanskih strank in borite se z rudarji iz ostalih revirjev skupno za izvedbo starostnega in nezgodnega zavarovanja.

+ **Litija.** Podpisana podružnica je imela v nedeljo 10. julija 1927 ob 2. uri popoldne v tovarniški kuhinji svoj izvanredni občni zbor. Udeležba ni bila prav zadovoljiva, to povsem zato, ker se ni niti stari odbor ves odzval. Iz poročil je bilo razvideti, da je dosedanji odbor posvetil premalo pažnje delu podružnic. Po poročilu starega odbora so se vršile volitve novega odbora ter je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Avšič Drago, namestnik Podlipnik Franc. Tajnik: Vuk Viktor, namestnik Gričar Avgust. Blagajnik: Kralj Edo, namestnik Tarman Slavko. Odborniki: Končar Avgust, Kres Edo, Šuster Tončka. Namestniki: Semenič Alojz, Praprotnik Lado, Povšner Pepca. Praporščak: Semenič Alojz, namestnik: Kres Edo. Arhivar: Vuk Viktor, namestnik: Podlipnik Franc. Knjižničar: Tarman Slavko, namestnik: Avšič Drago. Gospodar: Forbici Franc. Kontrola: Kres Ignac, Breclj Rezi, Hirsli Edo. Namestniki: Forbici Franc, Kedrič Ivan. — Delavska tel. in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica v Litiji.

+ **Velenje.** Tukajšno delavstvo že dolgo časa pričakuje odrešenika, ki bi ga odrešil raznih križev in težav in glejte čudo: naenkrat ga čutimo med sabo. Cele pole papirja popiše samo s kritiko čez obratne zaupnike in jih nabija ter lepi po vratih kopalnice, podpis njegov pa je: »Zavedno delavstvo.« Seveda delavstvo pa ga išče in se vprašuje: kdo je in kateri je, da bi mu namreč brž dalo »zaupnico«. V svoji kritiki ne najde za zaupnike ničesar obtežilnega, njegova kritika je naravnost najlepši dokaz, da je zaupniški aparat aktiven in na pravi poti. Tukajšni dekalisti so mu nabili na vrata kratek odgovor, v katerem se mu svetuje, da zbere dve tretjini podpisov, na podlagi katerih lahko zahteva od direkcije razpis novih volitev za obratne zaupnike. Zaupniki pa, ki delamo »brez dobička«, smo seveda pripravljeni v tem slučaju takoj likvidirati. Podli denuncijaciji in nesramnemu demagoštvu ter osebnemu blatenju stojijo nasproti tri lastnosti, katere bi moral imeti vsak delavec, in to so: **razredna zavest, proletarska solidarnost in poštenost.** Samo v tem je rešitev delavstva iz pekla sužnosti. Delu čast in oblast! —č.

+ **Trbovlje.** Razmere rudarjev v Trbovljah so obupne. Pri nas se praznuje tedensko dvakrat, ta teden se obeta že tretji prosti dan v tednu. Kam to vede? Danes naredi rudar 20 do 21 delavnikov, dve tretjini delavstva ima gosposko plačo (herenschicht) I. kategorija (kopači in profesionisti) 40 Din, II. kategorija 35 in III. 25 Din. Če vzamemo I. kategorijo 20 × 40 Din je 800 Din mesečno. Od teh 800 Din plača, oziroma se odtegne bolniška blagajna 41 Din, provizijska 25 Din, delavska zbornica 3 Din, luč 8 Din, davek 35 Din, taksa 4 Din, drugi odtegljaji 1 Din 50 p skupaj 117 Din 50 para rednih odtegljajev, torej dobi plače 683 Din, ako nima še kake kazni. Če pa ima še kazen ali steklo od svetilke ali pokradeno, zgubljeno orodje, dobi pa veliko manj. — In s to plačo naj živi rudar s svojo družino? Radi bi videli, koliko časa bi kapitalist ali gospodje Skubic i. dr. živeli s to plačo, za koliko dni bi gg. to vsoto rabili? Čudno se nam zdi, da se delavstvo priganja in priganja za premog, če pa delavec rudar vpraša, zakaj se praznuje, dobi odgovor »premoga je preveč«. Zelo čudno je tudi to, da ko rudarji praznujemo, je veliko takih, ki delajo vse, še nedeljske delavnike in nadure po 16 ur, posebno Guida se v tem odlikuje. Imamo pa pri tem veliko brezposelnih. Tudi v rudniku so taki zaposleni, ki se jih stalno plača po 100 do 150 Din ali to so vedno eni in isti. Zakaj se ne bi zaposlilo ob takih dneh delavcev, ki so stalno na herenšicht ali ko imajo zmeraj slabe orte in malo zaslužijo na gedingu in imajo večje družine za preživljati. Skrajni čas je, da se take reči odpravijo. Ni čuda, da so že epidemije (tifus) na vidiku, ker pri plači 600 do 700 Din mesečno ni to nič čudnega, ker človek ne more postati prašiček, da bi travo in otrobe žrl. Za kaj drugega pa ta plača ne zadostuje. Če ne bi trgovci dajali na kredit delavcem, bi že pri nas bila druga Hercegovina — **lakota.** — Delu čast in oblast. G.

+ **Ljubljana.** Volitve se bližajo! Vse meščanske stranke so postale zelo socialne, tako, da so ubogi delavci v nevarnosti za svoj život od samih dobrin tega materijalističnega sveta. Toda, kako je pa v resnici? Tisoči in tisoči brez posla. Poglejmo tudi zaposlene rudarje, železničarje in delavce po malih obratih, ki komaj životarijo s svojimi miloščinami. In obenem jim delodajalci zvišujejo delovni čas in znižujejo že itak picle dnevnice. Zakaj to? Kdo je temu kriv? Ne samo kapitalizem. Tudi sami. Mesto, da bi se učili in učili drugje, smo postali mlačni, ali boječi, nekateri pa so se udali samim zabavam ali celo alkoholu. Češ, saj imamo »voditelje«, ki naj delajo za nas. Toda gorje! Ako se izroči varstvo nad ovčami volkom. Poglejmo malo v naše gospodarske in pa strokovne organizacije, kjer gospodujejo »socialistični« voditelji. Res je, da tam lahko vse sodeluje, kadar gre za plačevanje prispevkov. Toda drugače so pa vsi ti stari in novi »socialistični« voditelji solidarni z gospodi iz Bleiweisove ceste. Slučaj Vsedelavski zlet, ko so morali delavci hrušč in godbo poslušati, namesto svojega pravega voditelja. **Živela delavska demokracija! Živela delavska kontrola v delavskih organizacijah!**

+ **Ljubljana.** Kaj delajo birokratije z Građišča in Poljanske ceste? Iz teh dveh koncev se namreč od časa do časa javljajo senzacije, »velevažne« novice, »zaupne« govorice in intrige. V delavskih institucijah nastavljeni birokratije vseh sort — vsak birokrat ima že skoraj svojo skupino ali pa vsaj svoje prepričanje, seveda reformistično — smatrajo, da je v sedanjih vročih pasjih dnevih pred volitvami treba izlivati cele oblake gnojnice na dekaliste. Ta gnoj se začne z intrigami in konča z lažmi. Kajti ti birokratije vse vedo. Oni vedo, da smo mi razbili skupen nastop, ko smo ravno poslali SSJ poziv za enoten nastop. Celo za kandidate vedo, tudi za tiste, ki ne bodo kandidirali. In pri tem se trkajo na svoja prsa: jaz sem pošten socialist, jaz sem levičar. Ti zadnji so še posebej založeni z informacijami. Z nedolžnim obrazom poštenjaka ti zagotavljajo svečano, da je tako in da je res bilo.

Ostudna atmosfera je ta malomeščanska birokracija, ki se grize med seboj zaradi konkurence, intrigira med seboj, toda napram dekalistom složno in v skupnem nastopu izliva gnojnico.

Industrijski proletarec se mora z gnusom obrniti od purgarske kaste, zgrabiti vile in izkicati gnoj neusmiljeno iz vseh delavskih ustanov in organizacij.

Dopisnik Pendrek.

VSTVARJAMO ZVEZO DELAVCEV S KMETI!

V zadnji številki »Enotnosti« sem čital »Izlet delavcev na vas«. Ta korak izobraževalnega društva pozdravljam in želim bi videti tudi pri nas, da bi se prirejali izleti z pevskimi in godbenimi odseki kakor je to storilo Del. kmetско izobraževalno društvo »Probuda« v Dobu, ker to je pripraven način, da pride delavec s kmetom v dobre stike in ga privede do pravega prepričanja in mu razloži kako je stanje, kaka pot je delavca do kmeta in obratno in obeh skupaj v bodočnost. Posebno to, da se kmeta podučijo, katera pot pelje do osvobojenja in kateri stranki mora slediti, če hoče kdaj svoj jarem otresti, ker ubogi kmet nima časa in pripomočkov za izobraževanje, zato so taki izleti zelo koristni, da se prereže mrežo, v kateri ima duhovna in posvetna gospoda ubogega kmeta ujetega od nekdaj in ga kroti s peklom — v katerem je pa že itak na zemlji, ker tu je pravi pekel za revno ljudstvo, a gospoda uživa pa nebeški raj, ker ima vsega, kar mu srce poželi, dela, kar se ji zljubi z delavcem in kmetom, a živi brez dela in uživa sadove delavnega ljudstva.

Delavci in kmetje, združite se skupaj pod rdečim praporom. **Na delo za izlete.**

Delu čast in oblast.

G. Trbovlje.

DVA PRIMERA V POSNEMANJE.

S. V. S. iz Češnjice je obrtnik in ima nekaj malega zemlje. Piše nam: Doslej nisem mogel poslati naročnine, ker od 14. maja do danes sem zaslužil vsega skupaj 263 dinarjev, imam pa za preživljati s seboj 9 družinskih članov. Imam sicer nekaj zasluženega pri ljudeh, pa mi ne morejo plačati, ker sami stradajo. Po zimi zaslužim za kruh z vožnjo, poleti pa tega ni. Zemlje imam toliko, da pridelam krompirja za 4 mesece, koruze pa za 2 meseca. Tudi drugi v naši vasi ne živijo dobro, pa se ne zavedajo, kaj morajo storiti. Mene mnogi zavidajo, ker agitiram za delavsko-kmečki list »Enotnost« in ga dajem naprej. Ko dobim prvi denar, vam pošljem za ostala dva meseca. Lista pa ne pustim, še bolj ga bom dajal okrog in agitiral zanj.

Vdova po umrlem s. K. I. iz Zagorja piše: Sporočam moje žalostne besede, da je pismo našo »Enotnost« brez moje vednosti, ker me ni bilo doma. Vas prosim, da mi »Enotnost« še naprej pošiljate, jaz naš list tudi rada berem, ker sem tudi proletarka vseh dežel. Zgubila sem moža, dobrega proletarca. Prosim, ne pozabiti poslati »Enotnosti«. Delu čast in oblast!

OKROŽNICA štev. 1.

odposlana s strani Pokrajinskega volilnega odbora, je vsebovala po en ček in po en blok. Toliko v vednost.

P. V. O.